

ПАМ'ЯТКА

щодо запобігання та протидії корупції в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна

Ця пам'ятка підготовлена на підставі Закону України «Про запобігання корупції», Закону України «Про засади державної антикорупційної політики на 2023-2025 роки» та Антикорупційної програми Каразінського університету на 2023-2025 роки. Вона розкриває зміст основних понять антикорупційного законодавства, види обмежень, заборон, прав та обов'язків посадових осіб університету, інших працівників, учасників освітнього процесу.

Основні терміни

Корупція — використання посадовою особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди посадовій особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей;

Корупційне правопорушення — діяння, що містить ознаки корупції, вчинене посадовою особою, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

Посадові особи університету — ректор, проректори, директори інститутів, декани факультетів, завідувачі кафедр, коменданти навчальних корпусів, завідувачі гуртожитками, керівники інших структурних підрозділів;

Пряме підпорядкування — відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням;

Близькі особи — особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із посадовими особами університету, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі, а також — незалежно від зазначених умов — чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта;

Неправомірна вигода — грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

Потенційний конфлікт інтересів — наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

Подарунок — грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової;

Правопорушення, пов'язане з корупцією — діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене посадовою особою, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

Приватний інтерес — будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях;

Реальний конфлікт інтересів — суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи утримання від дій під час виконання зазначених повноважень;

Члени сім'ї — особи, які перебувають у шлюбі, а також їхні діти, у тому числі повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Найбільш поширені корупційні ризики у вищій освіті

1. Зловживання під час проведення вступних випробувань:

- попереднє надання правильних відповідей абітурієнту;
- заміна вступної роботи абітурієнта;
- дописування відповідей в екзаменаційній роботі;
- наданні абітурієнтові можливості списати.

2. Зловживання під час складання академічної різниці:

- пропонування чи вимагання неправомірної вигоди з боку співробітників деканатів чи адміністрації факультетів за допомогу зі складання академічної різниці;
- формальне складання предметів в обмін на неправомірну вигоду.

3. Зловживання в межах навчального процесу:

- вимагання чи отримання неправомірної вигоди викладачем за успішне оцінювання студентів під час поточного та підсумкового контролю знань, заліково-екзаменаційної сесії, захисту наукових, лабораторних робіт, звітів практики, державних екзаменів та інших видів оцінювання в межах навчальної програми;

- зловживання повноваженнями та отримання неправомірної вигоди деканом факультету / директором інституту / завідувачем кафедри за завищення або фальсифікацію результатів навчання, шляхом впливу на рішення підлеглого їм викладача;

- необ'єктивне оцінювання викладачами окремих студентів через прохання працівників університету або інших впливових чи пов'язаних осіб за своїх близьких осіб;

- нав'язування викладачем власних розробок (монографій, підручників, посібників) як умови позитивного оцінювання;

- зловживання, пов'язані із написанням та підготовкою до захисту кваліфікаційних робіт;

- зловживання службовим становищем у формі сексуальних домагань з боку викладачів чи адміністрації університету за позитивні оцінки чи протекторат;

4. Зловживання в науковій діяльності:

- пропонування / вимагання / отримання неправомірної вигоди співробітникам(и) закладу освіти / членам(и) приймальної комісії під час вступних іспитів до аспірантури;

- прийняття рішення в умовах конфлікту інтересів та надання переваг близьким або пов'язаним особам при вступі та конкурсному відборі на (бюджетні) місця аспірантури;

- здійснення тиску (впливу) на членів приймальної комісії зі сторони авторитетних колег або керівництва ЗВО чи наукової установи аби вони відповідно оцінили того чи іншого вступника;

- завчасне повідомлення відповідальними особами правильних відповідей або домовленість з абітурієнтом щодо конкретного іспитового білета, який він/вона "витягне";

- вимагання неправомірної вигоди з боку співробітників закладу освіти чи наукової установи або вчиненні тиску (впливу) з боку адміністрації з метою вчинення тиску на наукового керівника чи членів спеціалізованих вчених рад;

- отримання науковим керівником неправомірної вигоди за перевірку та подальше просування наукової праці на різних етапах дослідження;

- надання/отримання неправомірної вигоди опонентом від аспіранта за рецензування (надання відгуку) наукового дослідження;

- надання/отримання неправомірної вигоди членами кафедр / науковими співробітниками за проведення попереднього захисту наукового дослідження.

5. Зловживання при адмініструванні закладу освіти:

- фальсифікація результатів під час проведення конкурсу на вакантні посади ЗВО;

- зловживання при призначенні премій або інших виплат стимулюючого характеру;

- вимагання сплати благодійних внесків;

- тиск на активних студентів та викладачів;

- неправомірна здача в оренду майна ЗВО.

Шляхи попередження корупційних діянь

1. Суворе дотримання чинного антикорупційного і трудового законодавства, Статуту університету, Колективного договору між адміністрацією і трудовим колективом університету, Порядку прийому на роботу науково-педагогічних працівників, Положення про організацію освітнього процесу в університеті, Правил внутрішнього розпорядку.

2. Відхилення спроби корупційного впливу шляхом надання пропозиції у сприянні працевлаштування з порушенням вимог трудового законодавства, сприяння у безпроблемному складанні заліково-екзаменаційної сесії, державних іспитів за грошову винагороду або за виконання певної роботи чи надання послуг.

3. У випадках виникнення сумніву щодо законності роботи в одному підрозділі близьких осіб, одна з яких займає керівну посаду, наявності реального чи потенційного конфлікту інтересів, негайно інформувати про такі трудові відносини керівництво університету та уповноважену особи з питань запобігання та виявлення корупції в університеті або самостійно ініціювати припинення таких трудових відносин.

4. Не пропонувати посадовим особам, викладачам коштів, подарунків, матеріальних цінностей, виконання роботи або надання послуг за сприяння у вирішенні службових питань, складання заліків, екзаменів, написання дипломних, магістерських робіт тощо.

5. При отриманні благодійної допомоги у будь-якому вигляді негайно оприбутковувати отримані цінності через бухгалтерію університету.

6. Про будь-які підозри щодо вчинення корупційних правопорушень інформувати ректора університету письмово або на особистому прийомі, а також провідного професіонала з антикорупційної діяльності в університеті на електронну скриньку довіри anticorruption@karazin.ua чи за телефонами: (057) 705-12-46; (057) 707-56-19.

Конфіденційність звернень гарантується!

Особи, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, перебувають під захистом держави відповідно до чинного законодавства!

